

Ota Pavel ☐

Celým jménem **sir Terence David John „Terry“ Pratchett**. Narodil se ve Spojeném Království v Buckinghamshire v Beaconsfieldu roku 1948 jako **Terence David John Pratchett**. V 17 letech nechal školy a stal se novinářem pro **Bucks Free Press**. V tomto období vydal i svojí první povídku **KOBERCOVÉ (THE CARPET PEOPLE)**; satyrický román z netradičního světa, po 21 letech ji vydal zrevidovanou s poznámkou „*Tato kniha měla dva autory a oba jsou stejnou osobou.*“

Jeho kariéru definoval až humorý román **BARVA KOUZEL**, který započal jednu z nejslavnějších fantasy sérií **ÚŽASNÁ ZEMĚPLOCHA** (čítajíc na 40 románů a několik desítek dalších knih a materiálů) a po jehož vydání se stal spisovatelským takzvaně na plný úvazek. Kromě psaní se ale věnoval i stavění počítaců, sbíral meče, pěstoval masožravé kytky a vlastnil ukulele. „*Mám ukulele. Něhranu na něj, ale mám jej. To je podstatné.*“

Věnoval se i hraní počítacových her, kdy například **DOOMA** celé devatesátky nevypnul a i když zrovna dělal něco jiného, tak mu **DOOM** běžel na pozadí. „*Po staletí se lidstvo snažilo bojovat se silami zlá... modlitbou, půstem, dobrými skutky a tak. Až do Dooma nikoho nenapadla dvouhlavňová brokotnice. Nážer se olouva, démonske.*“

Začátkem milénia uspořádal sbírku pro pražské **Divadlo v Dlouhé**, které bylo zasaženo povodněmi. K tomuto divadlu měl vztah, protože převedlo do hrané formy hned několik jeho děl a osobně se poznal i s herci, když se jel na hry podívat. (**Miroslav Táborský** má takto vtipnou historku, když mu pořádali zákulisní oslavu narozenin po jedné takové hře.)

Začátkem desátých let mu byla diagnostikována vzácná forma **Alzheimerovy choroby**, po jejichž zjištění začal více podporovat výzkum demence a otevřeně podporoval eutanázii. Dva roky poté byl pasován na rytíře za přínos literatuře, do erbu si zvolil „*Nunc Id Vides, Nunc Ne Vides*“ („*Ted' to vidíš, Ted' ne*“), což je zároveň i heslo **Neviditelné Univerzity** z jeho románu.

Po jeho smrti v roce 2015 stále vyšlo hned několik jeho rozepsaných skiců a knih, i přes jeho výslovné přání, aby jeho nevydaná práce byla *slisována parním válcem* – slisována byla, aby mu bylo vyhověno, pak ale byla obnovena.

Smrt krásných srnců ☐

Série započala v 80. letech dvěma knížkama, **BARVA KOUZEL** a **LEHKÉ FANTASTIČNO**, které tak daly vzniknoucí podserii o **Mrakoplašovi**. **Pratchett** zde přistupoval k Zeměploše jako k prázdnému vesmíru, který zaplnil parodiemi a svými nápady na netradičný pojetí.

Andokratická **Neviditelná Univerzita**, kde mágové věnují své životy nepoužívání magie. Ustrašený mág, co si na svůj špičatý klobouk vlastnoručně vysíl „*Mák*“, kterého osud (či přesněji řečeno **Dáma**, protože **Osud** s ním nemá nic společného) posílá na dobrodružství po celé Ploše. Nechybí ani **barbar Cohen**, možná budoucnost **barbara Conana**, jakožto takřka nezabitelného hrdiny, který ale musí zestárnout, takže ho můžeme vidět pobíjet bandity, zatímco hledá svou zubní protézu. Či taková **Eskarína**, která tuto andokratickou akademii naruší, když jí osud do kolébky přidá i mágskou hůl. Román **ČAROPRÁVNOST** ale nepředstavil jen mladou dívku stavící se do cesty patriarchální společnosti, ale i **Babi Zlopocasnovi**, jakožto zástupkyni sesterstva čarodějek, které zase magii nepoužívají, protože věděj, že v ní byly až moc dobré.

Od parodií se ale **ZEMĚPLOCHA** dostala dál, romány jako **PYRAMIDY**, **MALÍ BOHOVÉ** a **MORT** začaly prohlubovat filozofii samotného světa. Objevuje se zde satirické znázornění organizovaných náboženských skupin až fanatismu. Více se projevuje humanismus a kritika institucí. **Mrakoplaš** se zde setkává s korporátním peklem (a sám je považován za démona); **Mort** porušuje všechny vesmírné zákony, aby zachránil princeznu; **trojice čarodějek** napomáhá svrhnutí zlého panovníka, kdy se objevují narážky jak na klasické dramatiky, tak ale i pohádky; městský stát **Ankh-Morpork** dostává právoplatného dědice trůnu, co srazí draka, jen aby panování přenechal **Vetinaru**.

Ve zlaté éře **ZEMĚPLOCHY** se **Pratchett** věnoval hlavně příběhům s velice lidskými motivy. Do odlehých krajů, vysoko inspirovanými Afrikou a Austrálií se vydává **Mrakoplaš**, ale s ním tentokrát i celý sbor akademiků a objeví se i **Smrt**.

» Možná by bylo jednodušší, kdybych požádal o seznam neškodných rostlin a tvorů výše zmíněného světadílu? (...) „*Nějaké ovce*“, přečetl nahlas. «

Ale **Pratchett** neurážel jenom Austrálii, skrz **kapitána Elánia** prozkoumával rozdíly mezi společenskými třídami, řešil problémy s racismem vyzobavených na trpaslících a trollech; objevuje se i **Tonička Bolavá**, jako jediná zeměplošská série psaná pro mladší publikum, což **Pratchettovi** nikdy moc nešlo.

Hlavní důraz byl ale stejně kladen na sérii **Hlídky** a na ní navazující sérii s **Vlahošem von Rosrettem**, ve kterých Plocha projde industriální revoluci a díky tomu i snadnější narážky na kapitalismus. Po zjištění Alzheimerovy choroby se rozholil Ploše dát řádnou pozitivní budoucnost. Utlačované menšininy se zařazují do společnosti. Staré postavy umírají (či jiným způsobem odcházejí), aby předaly žezlo mladým. Noví bohové nahrazují bohy staré (mezi nimi i **Matkou Lokomotiva**).

